KELMĖS KRAŠTO MUZIEJAUS 2025 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

VADOVO ŽODIS

Per ataskaitinius metus Kelmės krašto muziejus prioritetą skyrė projekto „Kelmės dvaro rūmų vidaus patalpų restauravimas ir naujos ekspozicijos įrengimas“ veiklų įgyvendinimui. Iki 2025 m. spalio mėn. buvo parengta visų 6 ekspozicijų informacinė ir vaizdinė medžiaga, atliktas stendų maketavimas, atspausdinti ir parengti kabinimui visi 44 stendai, taip pat parengtos visų ekspozicijų eksponatų išdėstymo schemos.

2025 m. muziejus trečius metus renginių organizavimo veiklą turėjo derinti prie mažų patalpų, nes turėjo tik dvi rūsio ir svirno patalpas renginiams, edukacijoms ir parodoms organizuoti. Bet optimaliai išnaudojant šias patalpas ir pagrindinius masinius renginius organizuojant šiltuoju metų laiku, kada buvo galima išnaudoti Kelmės dvaro sodybos erdves pasisekė organizuoti muziejaus tradicinius bei krašto istorinį paveldą aktualinančius krašto tapatybę stiprinančius renginius.

Metų eigoje muziejus organizavo iškilių Kelmės krašto visuomenės veikėjų jubiliejų paminėjimus. Rugsėjo 12 d., bendradarbiaujant su Lietuvos šaulių sąjunga, surengta mokslinė konferencija „Vlado Putvinskio bendražygiai ir darbų tęsėjai“**,** skirta Šaulių sąjungos veikėjos, šaulių moterų garbės vadės Emilijos Putvinskienės 150-osioms gimimo metinėms bei ilgamečio Lietuvos šaulių sąjungos išeivijoje vado, Vyčio Kryžiaus ordino kavalieriaus Mykolo Abariaus 100-osioms gimimo metinėms paminėti. Konferencijoje pranešimus skaitė Lietuvos karo istorikas, LR Seimo narys dr. Valdas Rakutis, Šiaulių „Aušros“ muziejaus muziejininkas Jonas Kiriliauskas, Lietuvos šaulių sąjungos išeivijoje jaunųjų šaulių vadas Linas Orentas (Detroitas, JAV). Po konferencijos pristatyta Šiaulių „Aušros“ muziejaus kilnojamoji paroda „Tegul sklinda tautoje Vlado Pūtvio idėjos“**.**

Muziejus taip pat paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Jono Smilgevičiaus 155-ąsias, Antano Račo 85-ąsias, Povilo Višinskio 150-ąsias bei Steigiamojo Seimo nario Kazimiero Ralio 140-ąsias gimimo metines.

Kelmės dvaro sodyboje organizuoti tradiciniai muziejaus renginiai: Užgavėnės prie Kelmės dvaro svirno, Atvelykio šventė, „Europos muziejų naktis – 2025“**,** Teatro ir muzikos šventė, skirta Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienai paminėti. Muziejuje taip pat vyko rajono mokyklų mokinių pilietiškumo pamoka-viktorina „Lietuvių tautinio sąjūdžio veikla Kelmės krašte“**,** kurioje dalyvavo aštuonių rajono mokyklų komandos.

2025 m. muziejus iš keturių pateiktų projektų Lietuvos kultūros tarybai gavo finansavimą etninės kultūros renginių ciklui „Kas po mano svirnelį vaikščiojo“**.** Prie dvaro svirno gegužės–rugpjūčio mėnesiais surengti trys Aukštaitijos ir Žemaitijos etnines tradicijas puoselėjantys renginiai. Molėtų ir Kelmės krašto edukatoriai pakvietė lankytojus į odos, keramikos, aukštaitiškų ir žemaitiškų pintinių juostų pynimo kūrybines dirbtuves, vyko paskaitos ir degustacijos, surengtos trys parodos, o renginių metu skambėjo aukštaitiškos ir žemaitiškos folklorinės dainos. Bendra projekto vertė – 3100 Eur**.**

VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Kelmės krašto muziejaus veiklos strateginis tikslas: yra kaupti, saugoti, tirti ir populiarinti materialaus ir nematerialaus kultūros, istorijos, gamtos ir technikos paveldo

vertybes, siekiant suteikti visuomenei pažinimo, ugdymo, studijų, kūrybiškumo sklaidos ir kokybiško laisvalaikio galimybes.

1. Muziejinių vertybių kaupimas, apskaita ir sklaida visuomenei.

1.1. Muziejinių vertybių kaupimas.

Per ataskaitinius metus muziejus įsigijo 775 eksponatus. Į nuotraukų rinkinį –11, meno rinkinį – 28, istorijos rinkinį – 1, spaudinių rinkinį –118, į Užvenčio kraštotyros muziejaus rinkinį – 617 muziejinių vertybių.

Muziejaus rinkiniai pasipildė nemokamai gautomis muziejinėmis vertybėmis:
Hubertas Smilgys perdavė Bonaventūros paveikslą „Žemaitė“ 1993 m.
Mišrios medijos menininkas Tomas Lagūnavičius padovanojo 27 paveikslus
Užvenčio kraštotyros muziejus pasipildė Rimos Rimdeikienės dovanotais kraštotyrininko Klemenso Kučinsko 617 foto negatyvais (1963-2000 m.).

1.2. Muziejaus rinkinių tinkama apskaita, saugojimas, skaitmeninimas ir sklaida visuomenei.

Suinventorinta 158 eksponatai. Į pirminės apskaitos knygas įrašyti 775 eksponatai. Vykdoma priėmimo aktų, RKK protokolų, muziejinių vertybių buhalterinės apskaitos vertinimo kompiuterinė apskaita. Muziejaus kompiuterinėje duomenų bazėje padaryta 775 įrašų apie pagrindinio fondo muziejines vertybes ir 200 skaitmeninių vaizdų: iš jų 55 spaudinių ir 145 nuotraukų. Suskaitmeninti LIMIS 260 eksponatai. Iš jų: etnografinio rinkinio – 8, nuotraukų rinkinio – 195, meno rinkinio – 2 ir Užvenčio kraštotyros muziejaus – 55 muziejinės vertybės.

Perfotografuotos 5 GEK knygos – 1266 skaitmeniniai vaizdai ir 14 inventorinių knygų – 2786 skaitmeniniai vaizdai.

2. Kelmės krašto kultūros, istorijos ir etninių vertybių populiarinimas.

2.1. Ekspozicijų kūrimas ir atnaujinimas.

Atlikti pagrindiniai naujų ekspozicijų sukūrimo darbai: parengta informacinė ir vaizdinė medžiaga, atliktas stendų maketavimas, atspausdinti ir parengti kabinimui stendai, taip pat parengtos visų ekspozicijų eksponatų išdėstymo schemos.

Ekspozicijų temos ir potemės:

2.1.1. Kelmės dvaras ir jo savininkai Gruževskiai (Archeologiniai tyrinėjimai Kelmės dvare, Kelmės dvaro savininkai – Gruževskiai (lenk. Grużewscy) XVI–XVIII a., Gruževskių dvaro kultūrinė veikla XVIII a.–XIX a. pr., Kelmės dvaro salonas XVIII –XIX a., Kelmės dvaro interjeras, Kelmės Gruževskių dvaras XIX a.

2.1.2. Kelmės Gruževskių dvaras XX a. I-oje pusėje.

2.1.3. Dvarai pasipriešinime prieš Rusijos imperijos priespaudą XIX a. ir Putvinskių šeimos veikla. (Dvarai pasipriešinime prieš Rusijos imperijos priespaudą XIX a., Putvinskių šeima pasipriešinime prieš okupacinę valdžią, Vlado Putvinskio visuomeninė ir ūkinė veikla, Vladas Putvinskis ir Lietuvos Šaulių sąjunga)

2.1.4. Kelmės miesto seniausių laikų – XX a. I pusės istorija (Kelmės krašto seniausius laikus menantys pėdsakai, Kelmės miestelio raida XV–XVIII a., Kelmės Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų bažnyčia. Kelmės evangelikų reformatų bažnyčia. Kelmės žydų bendruomenė. Sinagogos. Aaronas Chaitas (1860–1928). Kelmės Talmud Tora. Žydų švietimo įstaigos.

Kelmės kraštas pirmojo pasaulinio karo metais. Kazys Mackevičius (1884–1947). Savivalda ir ūkinis gyvenimas tarpukario Kelmėje. Švietimo įstaigos Kelmėje. Visuomeninės organizacijos Kelmėje.)

2.1.5. Kelmės miesto istorija XX a. II pusėje (Kelmė 1941-1944 m. Žydų bendruomenės sunaikinimas. Icchokas Meras. Rezistencija. Tremtis. Antroji sovietinė okupacija. Kelmė 1988–1990 m.

2.1.6. Kelmės krašto etninė kultūra ir buitis

2.1.7. Kelmės krašto dvarai (ilgalaikė paroda)

2.2. Edukacinės veiklos vykdymas.

2025 m. muziejus siūlė lankytojams dalyvauti 19 skirtingų edukacinių programų. Per metus pravesti 149 edukaciniai užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 3140 dalyvių. Populiariausiais lankytojų tarpe išliko edukaciniai užsiėmimai apie indėnus, tradicinę piemenėlių buitį ir žaidimus, bei supažindinimo su kalėdiniais papročiais. „Kultūros paso“ projektui buvo pateikta 10 skirtingų edukacinių programų.

2.3. Švietėjiškų renginių organizavimas.

Muziejuje ir jo padaliniuose surengti 46 renginiai. Be jau minėtų tradicinių ir renginių skirtų svarbioms istorinėms datoms paminėti muziejus aktyviai dalyvavo Kelmės rajono savivaldybės Šeimos stiprinimo programoje, pasitelkus edukatorius iš visos Lietuvos buvo surengti trys edukaciniai užsiėmimai: „Nuotaikinga pop muzikos istorija“, „Dėmesingo įsisąmoninimo dirbtuvės: emocijų raiška per kūrybinius metodus“ ir puodelių dekoravimo kūrybinės dirbtuvės. Vyko renginiai skirti žydų istorijai prisiminti, Paveldo dienų – 2025 proga mažieji lankytojai buvo pakviesti į teatralizuotą edukacinį užsiėmimą „Kelmės dvaro svirno kaukai“. Kelmės rajono mokyklų dalyvaujančių „Tūkstantmečio mokyklų“ programoje mokiniams buvo surengti 4 užsiėmimai-kūrybinės dirbtuvės „Ekspozicijos kūrimas: ekspozicijos rengimo principai, pasakojimas per eksponatus, parodos pasakojimo kūrimas“. Vykdant neformalųjį suaugusiųjų švietimą buvo surengti du renginiai: Jungtinis Kelmės ir Viešvėnų bočių miniatiūrų spektaklis pagal žemaičių poetų eilėraščius „Esu graži pana“ (Režisierius Algimantas Armonas) ir popietė „Mano jaunystės nuotrauka“. Muziejus glaudžiai bendradarbiavo su visuomeninėmis organizacijomis, Kelmės dvaro sodybos erdvėse organizavusiomis visuomenei kultūrinius renginius: visuomeninės organizacijos „Vaikystės svajonė“ organizuotas Kinas po atviru dangumi, Šeimų rudens šventė, Kelmės sporto mokyklos organizuotas tradicinis bėgimas „Graužikai – Kelmė“ V. Rimkui atminti, bei kt.

Užvenčio kraštotyros muziejuje buvo organizuoti 9 renginiai. Viena iš jų buvo ypač reikšmingas – Užvenčio kraštotyros muziejaus eksponatai pristatyti Italijoje, Europos meninės kalvystės bienalėje **„**Biennale Europea d’Arte Fabbrile“**,** vykusioje Toskanoje, Stia mieste, XVIII a. koplyčioje *Cappella della Madonna del Ponte*. Parodoje „Lietuva. Šimtas saulių geležinių“ buvo eksponuoti 58 geležiniai kryžiai-saulutės, sukurti dvidešimties kalvių, dalyvavusių festivalyje „Užventis mene 2021–2024“. Šie kūriniai sudaro Užvenčio kraštotyros muziejaus šiuolaikinės tautodailės kolekcijos branduolį.

Šaukėnų kraštotyros muziejuje buvo surengti 9, Žalpių kraštotyros muziejuje –3 renginiai.

2.4. Parodos.

2025 m. muziejuje ir jo padaliniuose buvo surengtos 37 parodos. Daugiausiai dėmesio susilaukė ir pastangų prireikė rengiant parodas: senųjų nuotraukų „Valstybinių švenčių

minėjimas Kelmėje tarpukario metais“ ir „Kelmės pieninei –100 metų“ parodas, Albino Ambrozos fosilijų kolekcijos, Vytauto Didžiojo karo muziejus kilnojamosios parodos „Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė senojoje kartografijoje“, bei parodos „Mano jaunystės nuotrauka“.
Užvenčio kraštotyros muziejuje be jau minėtos tarptautinės parodos Italijoje, buvo surengtos akvarelės parodos Vasario 16-osios Akto signataro Jono Smilgevičiaus 155-osioms gimimo ir rašytojos Marijos Pečkauskaitės- Šatrijos Raganos 148-osioms gimimo metinėms paminėti, dokumentų, nuotraukų ir daiktų paroda skirta Lietuvos žydų gelbėtojų dienai paminėti „Petras Girbudas: gyvenau ir dirbau, kad jūs gyventumėte“, Klemenso Kučinsko laiškų ir savadarbių atvirukų iš tremties paroda "Jautrūs istorijos liudininkai" ir kt.
Šaukėnų kraštotyros muziejuje surengta 10 parodų, kuriose savo darbus eksponavo tautodailininkai iš aplinkinių rajonų.

3. Muziejaus veiklos optimizavimas siekiant įgyvendinti įstaigos strateginius tikslus ir nustatytas funkcijas.

3.1.Vykdyti projektai. Siekiant pritraukti papildomų lėšų muziejaus veiklai buvo atliekama papildomo finansavimo paieška. 2025 m. Lietuvos kultūros tarybos lėšomis finansuoti buvo teikti 4 projektai. Finansavimą gavo Projektas – Renginių ciklas „Kas po mano svirnelį vaikščiojo..“. Bendra projekto vertė –3100 Eur

3.2. Darbuotojų kvalifikacija. Metų eigoje buvo siekiama skatinti ir planingai įgyvendinti muziejaus darbuotojų gebėjimų ugdymą bei kvalifikacijos kėlimą. Muziejaus specialistai metų eigoje, dalyvaudami nuotoliniuose seminaruose, konferencijose, kursuose kėlė kvalifikaciją šiomis temomis: pilietinis pasipriešinimas, pasirengimas mobilizacijai, privačių interesų deklaravimas, (PINREG), interesų konflikto identifikavimas ir valdymas, viešųjų pirkimų vykdymas, skaitmeninės 3D technologijos interaktyviai muziejų komunikacijai ir paveldo tyrimams ir kt. temomis. Vidutiniškai 2025 m. kiekvienas specialistas dalyvavo 3,5 seminaruose.

3.3. Darbuotojų apdovanojimai ir pasiekimai. Rugsėjo 12 d. Kelmės krašto muziejuje įvykusioje konferencijoje „Vlado Putvinskio bendražygiai ir darbų tęsėjai“, LŠS vado pavaduotojas plk. ltn. Gediminas Latvys Emilijos Putvinskienės 150-ųjų gimimo metinių atminimo medaliais-monetomis už Putvinskių šeimos atminimo puoselėjimą apdovanojo Kelmės krašto muziejaus darbuotojas: direktorę Danutę Žalpienę, muziejininkę Kristiną Milašauskienę ir rinkinių kuratorę Birutę Radavičienę.

3.4. Muziejaus valdomų pastatų infrastruktūros gerinimas: 2025 m. buvo atliktas Kelmės dvaro vartų pastato stogo palėpės ir antro aukšto perdangos remontas (13562 Eur) bei ekspozicijos vartuose atnaujinimas (500 Eur). Šaukėnų kraštotyros muziejuje įrengtos Kelmės krašto muziejaus eksponatų saugyklos (7054 Eur)

PAGRINDINIAI VEIKLOS REZULTATŲ VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ LYGINAMOJI ANALIZĖ

Pagrindiniai muziejaus veiklos rezultatų vertinimo kriterijai yra šie:

1. Saugomų eksponatų skaičiaus didėjimas (vnt.).
2. Per metus apsilankiusių muziejaus lankytojų skaičius didėjimas (vnt.).

1 grafikas. Saugomų eksponatų skaičiaus didėjimas (vnt.)

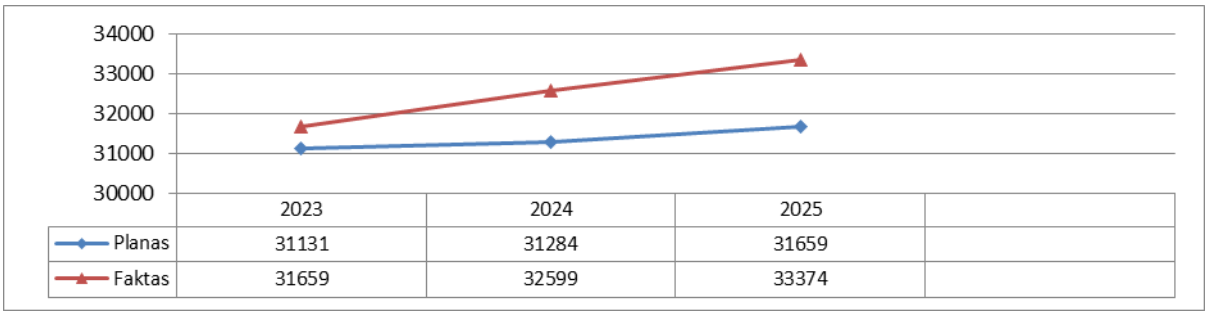

	2023	2024	2025	
Planas	31131	31284	31659	
Faktas	31659	32599	33374	

* n – *ataskaitiniai metai*

Eksponatų fondas 2025 m. pasipildė muziejines vertybes įsigyjant nemokamai. Trūkstant lėšų ataskaitiniais metais eksponatų nebuvo nupirkta nė vieno.

2 grafikas. Per metus apsilankiusių muziejaus lankytojų skaičius (vnt.)

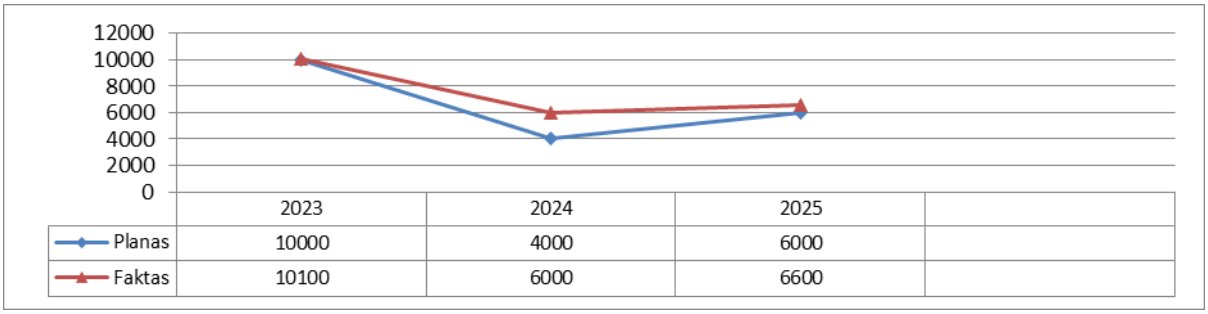

	2023	2024	2025	
Planas	10000	4000	6000	
Faktas	10100	6000	6600	

Mažą lankytojų skaičių įtakojo projekto „Kelmės dvaro rūmų vidaus patalpų restauravimas ir naujos ekspozicijos įrengimas“ vykdymas, dėl kurio buvo uždarytos ekspozicijos esančios centriniuose dvaro rūmuose. Muziejus dėjo visas pastangas siekdamas neprarasti nors edukacinių užsiėmimų dalyvių. Tam pasiekti ir toliau, uždarius centrinius rūmus, buvo organizuojami edukaciniai užsiėmimai dvaro sodybos teritorijoje bei Kelmės dvaro rūmų rūsio, svirno ir vartų patalpose. Todėl, kaip rodoma 3 grafike, pravedamų edukacinių skaičius nors ir nežymiai, padidėjo, o kartu padidėjo ir juose apsilankiusių dalyvių skaičius.

3 grafikas. Pravestų edukacinių užsiėmimų skaičius (vnt.)

PATVIRTINTŲ ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS 2025 m.

1 lentelė. Patvirtintų asignavimų panaudojimas

Programos kodas	**Programos pavadinimas**	**Asignavimų planas**	**Asignavimų planas*, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui**	**Panaudota asignavimų**	**Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.)****
2.2.5.3	Viešųjų darbų vykdymas	4860,0	4860,0	4817,58	4817,58
3.1.3.2	Kelmės krašto muziejaus ir filialų veiklos finansavimas	338930,0	338930,0	338882,41	338882,41

Muziejaus ilgalaikio materialiojo turto likutinės vertės pagal 2025-12-31 apskaitos duomenis: negyvenamieji pastatai – 86921,27 Eur, infrastruktūros statiniai – 128704,06 Eur, mašinos ir įrenginiai – 2553,93 Eur, transporto priemonės –774,96 Eur, baldai, biuro įranga ir kitas ilgalaikis materialusis turtas – 9000,63 Eur, kultūros ir kitos vertybės – 584360,15 Eur.

ĮSTAIGOS LĖŠOS GAUTOS UŽ SUTEIKTAS PASLAUGAS IR PARDUOTUS SUVENYRUS 2025 m.

2 lentelė 2025 m. įstaigos lėšos gautos už suteiktas paslaugas ir parduotus suvenyrus

Įstaigos pavadinimas	***Paslaugos pavadinimas***	***Surinktos papildomos lėšos* (Eur)**

Kelmės krašto muziejus	Spec. lėšos	7970,61
	Regioninių kultūros projektų pritrauktos lėšos	2000,0
	Fizinių ir juridinių asmenų parama	0,00
	Lėšos gautos už paslaugas iš kitų biudžetinių įstaigų (tame tarpe pagal Kultūros paso programą – 3022,0),	4323,50

_____